

บทความที่ 6

การกระทำร่วมกันของผู้ประกอบธุรกิจ
อันเป็นการผูกขาด ลดการแข่งขัน หรือจำกัดการแข่งขันในตลาด

สารบัญ

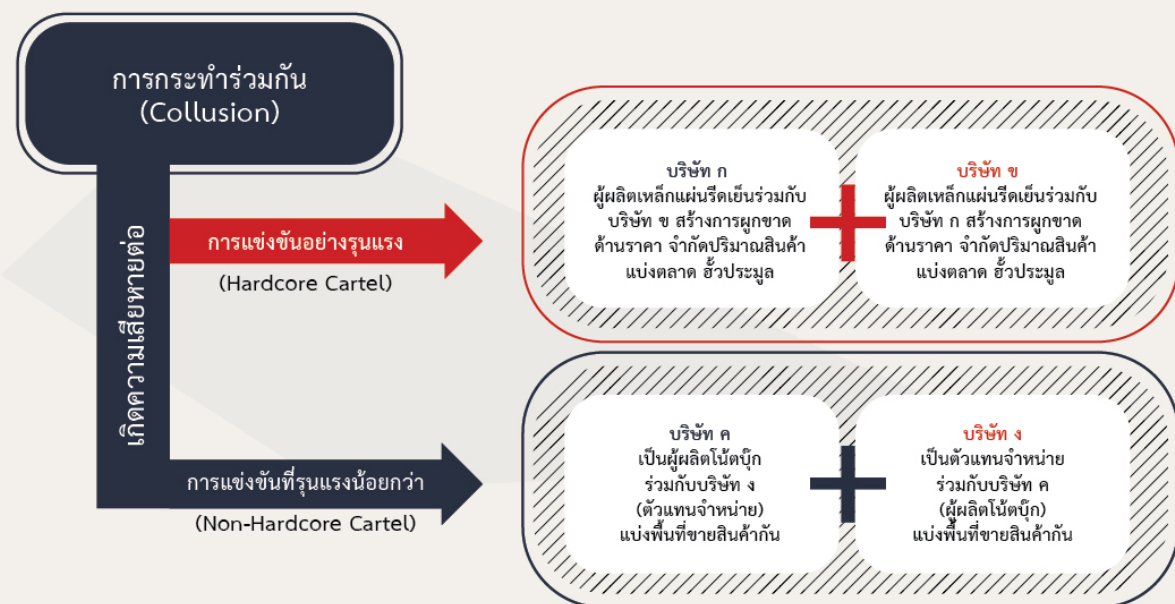
●	บทนำ	1
●	ต้องเป็นการกระทำร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจ	2
●	การกระทำร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจที่เข้าข่ายผิดกฎหมายคืออะไร	3
●	การกระทำร่วมกันที่ส่งผลกระทบต่อการแข่งขันอย่างร้ายแรง (Hardcore Cartel)	3
	• การร่วมกันกำหนดราคาหรือเงื่อนไขทางการค้า	4
	• การร่วมกันจำกัดปริมาณของสินค้าหรือบริการ	4
	• การร่วมกันกำหนดข้อตกลงหรือเงื่อนไขในลักษณะสมรู้กันในการประมูล	5
	• การร่วมกันกำหนดแบ่งท้องที่หรือกำหนดผู้ซื้อหรือผู้ขาย	5
●	การกระทำร่วมกันที่ส่งผลกระทบต่อการแข่งขัน (Non-Hardcore Cartel)	6
●	ข้อยกเว้นมีอะไรบ้าง	7
●	หากฝ่าฝืนจะมีความผิดอะไรบ้าง	8
	• โทษอาญา	8
	• โทษทางปกครอง	8
●	บทสรุป	8

บทนำ

โดยหลักแล้วบุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบอาชีพซึ่งได้รับการรับรองโดยรัฐธรรมนูญ แต่หากเสรีภาพดังกล่าวนั้นขัดต่อการแข่งขันที่เป็นธรรมหรือเป็นการกีดกันหรือการผูกขาดทางการค้า กฎหมายก็สามารถจำกัดเสรีภาพดังกล่าวได้ การกระทำร่วมกันหรือการร่วมมือกันระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจด้วยกันถือเป็นเสรีภาพในการประกอบอาชีพตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ ผู้ประกอบธุรกิจอาจใช้วิธีการตกลงร่วมกันในธุรกิจเดียวกันในรูปแบบสมาคมหรือการเป็นพันธมิตรทางธุรกิจ เพื่อให้ธุรกิจนั้น ๆ พัฒนาขึ้นและเกิดความตื่นตัวเพื่อกระตุ้นให้เกิดการแข่งขันทั้งในด้านราคาและด้านที่ไม่ใช่ราคา การกระทำเช่นนี้ย่อมทำได้ แต่หากเป็นการกระทำร่วมกันในลักษณะที่เป็นการบิดเบือนต่อกลไกตลาด หรือระบบการแข่งขันในตลาด กฎหมายจะพิจารณาว่าเข้าข่ายเป็นการผูกขาด ลดการแข่งขัน หรือจำกัดการแข่งขันในตลาดหรือไม่ ซึ่งหากเข้าข่ายก็อาจมีความผิดได้

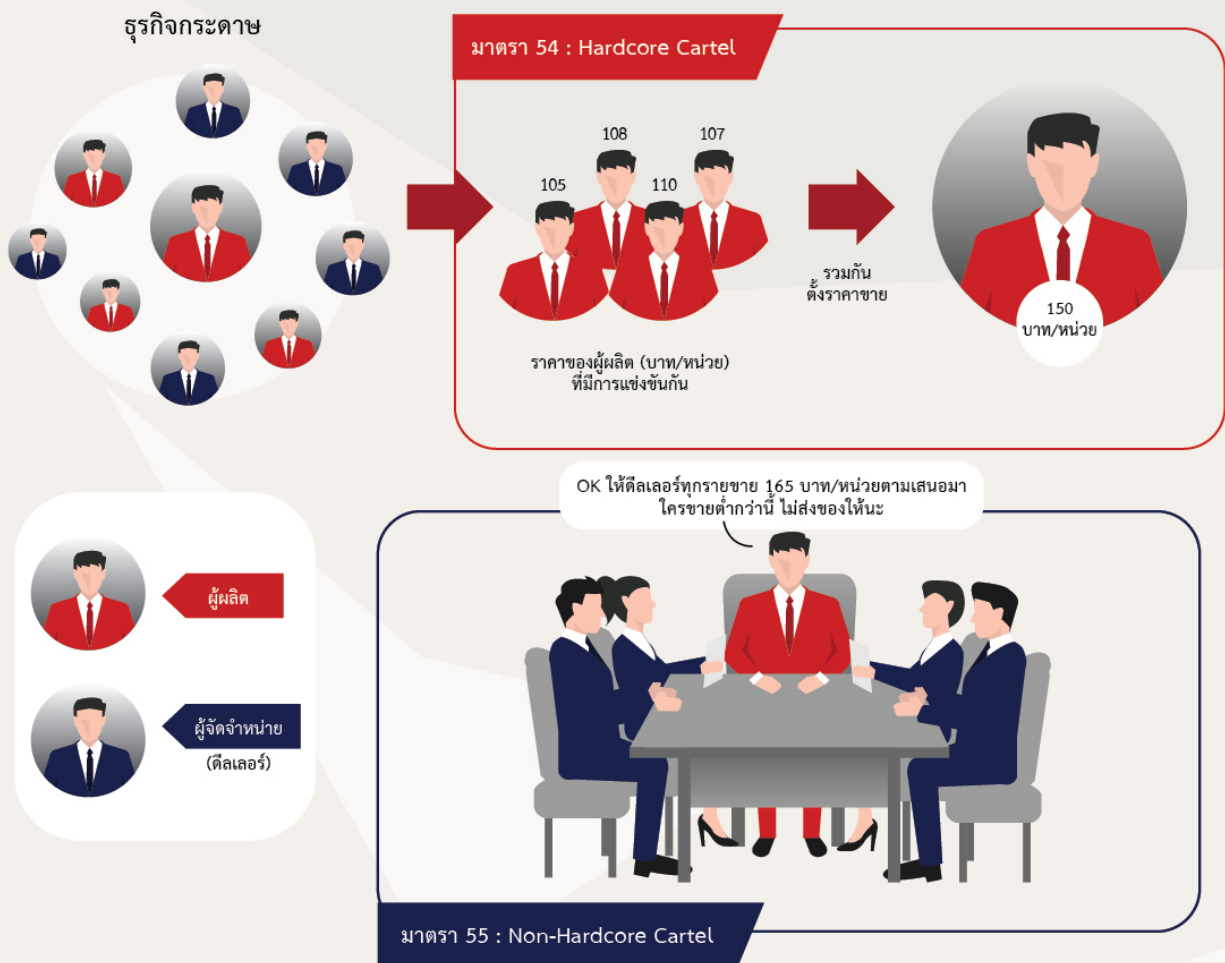
นอกจากพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 แล้ว ยังมี “ประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการพิจารณาการกระทำร่วมกันของผู้ประกอบธุรกิจอันเป็นการผูกขาด หรือลดการแข่งขัน หรือจำกัดการแข่งขันในตลาด พ.ศ. 2561” ซึ่งได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการกระทำร่วมกันของผู้ประกอบธุรกิจอันเป็นการผูกขาด ลดการแข่งขัน หรือจำกัดการแข่งขันในตลาดไว้หลายกรณี ตลอดจนข้อยกเว้นต่าง ๆ ซึ่งแต่ละกรณีจะส่งผลกระทบต่อการแข่งขันในระดับที่แตกต่างกัน และบทลงโทษก็จะแตกต่างกันไปด้วย

การกระทำร่วมกันของผู้ประกอบธุรกิจที่เข้าข่ายผิดกฎหมายสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มแรก เป็นการกระทำร่วมกันที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อการแข่งขันอย่างร้ายแรง (hardcore cartel) โดยหลักแล้วพฤติกรรมในลักษณะนี้จะไม่มีความชอบธรรมที่จะได้รับอนุญาตให้กระทำได้ และกลุ่มที่สอง เป็นการกระทำร่วมกันที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อการแข่งขัน (non-hardcore cartel) ซึ่งส่งผลกระทบต่อการแข่งขันในตลาดที่น้อยกว่ากลุ่มแรก ทั้งนี้ ในการพิจารณาพฤติกรรมการกระทำร่วมกันของผู้ประกอบธุรกิจอันเป็นการผูกขาด ลดการแข่งขัน หรือจำกัดการแข่งขันในตลาด ที่เข้าข่ายความผิดตามมาตรา 54 และมาตรา 55 แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

ต้องเป็นการกระทำร่วมกัน ระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจ

เนื่องจากกฎหมายกำหนดว่า “ห้ามมิให้ผู้ประกอบธุรกิจใดร่วมกับผู้ประกอบธุรกิจอื่น...” นั่นคือ ผู้ประกอบธุรกิจตั้งแต่ 2 รายขึ้นไป ต้องมีการบริหารจัดการที่เป็นเอกเทศ ไม่ได้เป็นหน่วยธุรกิจเดียวกัน และอาจมีสถานะเป็นคู่แข่งกันหรือคู่ค้ากัน ตัวอย่างเช่น บริษัท ก และบริษัท ข ต่างก็เป็นผู้ประกอบการธุรกิจในอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ หากทั้งสองบริษัทตกลงร่วมกันก็จะเข้าข่ายเป็นการกระทำร่วมกัน สถานะความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบการที่กฎหมายเข้ามากำกับดูแลจะครอบคลุมทั้งกรณีที่เป็นการกระทำร่วมกันในแนวราบ ซึ่งหมายถึง ผู้ประกอบธุรกิจแต่ละรายจะอยู่ในตลาดของสินค้าหรือบริการประเภทเดียวกันและมีสถานะที่เป็นคู่แข่งกันโดยตรง และกรณีที่เป็นการกระทำร่วมกันในแนวดิ่ง ซึ่งผู้ประกอบธุรกิจแต่ละรายอยู่ในตลาดต่างระดับกัน ไม่ได้เป็นคู่แข่งกันในตลาดเดียวกัน ตัวอย่างเช่น บริษัท ก เป็นผู้ผลิต ร่วมมือทำข้อตกลงเกี่ยวกับการกำหนดราคากับบริษัท ข ซึ่งเป็นผู้จัดจำหน่าย ฯลฯ

การกระทำร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจ ที่เข้าข่ายผิดกฎหมายคืออะไร

- กฎหมายได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับเกณฑ์ของ “การกระทำร่วมกัน” ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของ
- 1) “ข้อตกลง” ไม่ว่าจะเป็นลายลักษณ์อักษรหรือโดยวาจากก็ตาม และอาจมีหรือไม่มีผลบังคับทางกฎหมายก็ได้
 - 2) การตัดสินใจของสมาคมหรือผู้ประกอบการธุรกิจหลายรายที่รวมตัวกัน โดยเป็นการดำเนินการที่เกิดเป็นข้อสรุปต่าง ๆ เช่น มติของที่ประชุม ข้อบังคับ ฯลฯ
 - 3) การกระทำร่วมกันในรูปแบบอื่นที่ไม่ปรากฏข้อตกลงเฉพาะหรือไม่ปรากฏการตัดสินใจที่มีหลักฐาน หากการกระทำนั้นส่งผลกระทบต่อการแข่งขันทางการค้าอันก่อให้เกิดการผูกขาด ลดการแข่งขัน หรือจำกัดการแข่งขันทางการค้าในตลาด

การกระทำร่วมกันที่ส่งผลกระทบต่อการแข่งขัน อย่างร้ายแรง (Hardcore Cartel)

ในบรรดาการกระทำร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจที่อยู่ในตลาดเดียวกันที่ก่อให้เกิดการผูกขาด ลด หรือจำกัดการแข่งขันทางการค้าในตลาด ซึ่งจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อการแข่งขันอย่างร้ายแรงที่สุด หรือก่อให้เกิดการบิดเบือนการแข่งขันในตลาด ซึ่งสุดท้ายแล้ว จะส่งผลกระทบต่อผู้บริโภคและเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ เช่น การกระทำระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจที่เป็นคู่แข่งกันที่อยู่ในตลาดเดียวกัน (เป็นการร่วมกันในแนวราบ) ตามมาตรา 54 ตัวอย่างเช่น บริษัท ก และบริษัท ข ต่างเป็นผู้ผลิตสินค้าประเภทเดียวกันที่แข่งขันกันในตลาดเดียวกัน และบริษัททั้งสองได้ทำข้อตกลงร่วมกันในการขึ้นราคาสินค้า ฯลฯ

แต่อย่างไรก็ตาม หากบริษัท ก มีสถานะเป็นบริษัทแม่ของบริษัท ข ซึ่งบริษัททั้งสองมีความสัมพันธ์กันทางนโยบายหรืออำนาจในการสั่งการ โดยกรณีนี้อำนาจในการตัดสินใจนั้นตกอยู่ที่บริษัท ก ซึ่งตามกฎหมายการแข่งขันทางการค้า ถือว่าบริษัททั้งสองมีสถานะเสมือนเป็นหน่วยธุรกิจเดียวกัน (single economic entity) ที่ไม่มีการแข่งขันระหว่างกัน ดังนั้น การร่วมกันของบริษัททั้งสองนั้น จะเข้าข่ายข้อยกเว้นตามมาตรา 54 วรรคท้าย (รายละเอียดเพิ่มเติมสามารถดูได้จากประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาผู้ประกอบการที่มีความสัมพันธ์กันทางนโยบายหรืออำนาจสั่งการ พ.ศ. 2561)

ทั้งนี้ ตามมาตรา 54 ได้กำหนดลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบการไว้ว่า “ห้ามมิให้ผู้ประกอบการใดร่วมกับผู้ประกอบการอื่นที่แข่งขันในตลาดเดียวกันกระทำการใด ๆ อันเป็นการผูกขาด หรือลดการแข่งขัน หรือจำกัดการแข่งขันในตลาดนั้น” โดยมีรูปแบบพฤติกรรมต้องห้ามไว้ 4 รูปแบบ ดังนี้

การร่วมกันกำหนดราคาหรือเงื่อนไขทางการค้า

การร่วมกันกำหนดราคาหรือเงื่อนไขทางการค้า (การยึดราคาหรือเงื่อนไขทางการค้า) เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย ซึ่งมาตรา 54 (1) ได้กำหนดไว้ว่า “การร่วมกันกำหนดราคาซื้อหรือราคาขายหรือเงื่อนไขทางการค้าใด ๆ ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อมที่ส่งผลต่อราคาสินค้าหรือบริการ” ตัวอย่างเช่น บริษัท ก บริษัท ข และบริษัท ค ต่างเป็นผู้ผลิตและจำหน่ายตู้เย็นชั้นนำในประเทศ ซึ่งแต่เดิมเป็นสินค้าที่อยู่ในตลาดที่มีการแข่งขันกันด้านราคา ต่อมาทั้งสามบริษัทได้แอบทำข้อตกลงร่วมกันโดยมีการจัดประชุมเพื่อร่วมกันกำหนดระดับราคาจำหน่ายให้สูงขึ้น โดยราคาที่กำหนดอาจเป็นราคาเดียวกันหรือช่วงราคาที่ตกลงกัน หรือร่วมกันกำหนดเงื่อนไขอื่น ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อราคา เช่น ส่วนลด ค่าธรรมเนียม ค่าขนส่ง เงื่อนไขการชำระเงิน ฯลฯ

การร่วมกันจำกัดปริมาณของสินค้าหรือบริการ

การร่วมกันจำกัดปริมาณของสินค้าหรือบริการ (การยึดปริมาณ) เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย ซึ่งมาตรา 54 (2) ได้กำหนดไว้ว่า “การร่วมกันจำกัดปริมาณของสินค้าหรือบริการที่ผู้ประกอบการแต่ละรายจะผลิต ซื้อ จำหน่ายหรือบริการตามที่ตกลงกัน” ก็คือว่า เป็นการกระทำที่มีความผิดในระดับที่ร้ายแรงเช่นเดียวกับการยึดราคาด้วย แม้จะไม่ได้เป็นการร่วมมือกำหนดในรูปแบบของราคาโดยตรง แต่การร่วมกันจำกัดปริมาณของสินค้าหรือบริการให้น้อยกว่าความต้องการในตลาด อาจส่งผลให้เกิดภาวะขาดแคลน ราคาสินค้าหรือบริการดังกล่าวมีการปรับตัวสูงกว่าราคาที่มีการแข่งขันกันในตลาดตามภาวะปกติ

ทั้งนี้ กฎหมายไม่ได้ห้ามเฉพาะการร่วมกันจำกัดในเรื่องของ “ปริมาณ” เท่านั้น แต่ยังรวมถึงการร่วมกันกำหนด “สัดส่วน” และ “โควตา” ในการผลิต ซื้อ หรือจำหน่ายสินค้า หรือให้บริการของผู้ประกอบการแต่ละรายอีกด้วย

การร่วมกันกำหนดข้อตกลงหรือเงื่อนไข ในลักษณะสมรู้กันในการประมูล

การร่วมกันกำหนดข้อตกลงหรือเงื่อนไขในลักษณะสมรู้กันในการประมูล (การฮั้วประมูล) ก็เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย ซึ่งมาตรา 54 (3) ได้กำหนดไว้ว่า “การร่วมกันกำหนดข้อตกลงหรือเงื่อนไขในลักษณะสมรู้กัน เพื่อให้ฝ่ายหนึ่งได้รับการประมูล หรือประกวดราคาสินค้าหรือบริการ หรือเพื่อมิให้ฝ่ายหนึ่งเข้าแข่งขันราคาในการประมูลหรือประกวดราคาสินค้าหรือบริการ” หากไม่มีการฮั้วประมูล ราคาที่ได้จากการประมูลหรือการประกวดราคาสินค้าหรือบริการก็จะสะท้อนราคาที่มีการแข่งขันที่แท้จริง แต่หากผู้ประกอบการร่วมมือกันโดยกำหนดให้สมาชิกในกลุ่มรายใดรายหนึ่งชนะการประมูลหรือประกวดราคา ซึ่งเกิดจากการตกลงกันหรือสมคบคิดกันเป็นการล่วงหน้า ทำให้ราคาที่ได้นั้นสูงกว่ากรณีที่ไม่มีการฮั้วประมูล

นอกจากนี้ กรณีภาคเอกชนกระทำการฮั้วประมูลงานภาครัฐจะมีพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคา ต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542 ที่ใช้ในการกำกับดูแลกับหน่วยงานของรัฐได้ ซึ่งหน่วยงานของรัฐจะไม่อยู่ภายใต้การบังคับใช้ของพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560

การร่วมกันกำหนดแบ่งท้องที่หรือกำหนดผู้ซื้อหรือผู้ขาย

การร่วมกันกำหนดแบ่งท้องที่หรือกำหนดผู้ซื้อหรือผู้ขายอันก่อให้เกิดการผูกขาด ลด หรือจำกัดการแข่งขันกันในตลาด ซึ่งเข้าข่ายการกระทำความผิด ซึ่งมาตรา 54 (4) ได้กำหนดไว้ว่า “การร่วมกันกำหนดแบ่งท้องที่ที่ผู้ประกอบการแต่ละราย จะจำหน่าย หรือลดการจำหน่าย หรือซื้อสินค้าหรือบริการได้ในท้องที่นั้น หรือกำหนดผู้ซื้อหรือผู้ขายที่ผู้ประกอบการแต่ละราย จะจำหน่ายหรือซื้อสินค้าหรือบริการได้ โดยผู้ประกอบการอื่นจะไม่ซื้อหรือจำหน่ายหรือซื้อสินค้าหรือบริการนั้น”

การร่วมกันกำหนดแบ่งท้องที่ในที่นี้ หมายถึง (1) การที่ผู้ประกอบการร่วมกันกำหนดโดยแบ่งเขตพื้นที่ที่ผู้ประกอบการแต่ละรายจะจำหน่าย ลดการจำหน่ายหรือซื้อสินค้าหรือบริการได้ในท้องที่นั้น ๆ ตัวอย่างเช่น บริษัท ก เป็นตัวแทนจำหน่ายสินค้า ซึ่งอยู่ภาคเหนือร่วมมือกับบริษัท ข เป็นตัวแทนจำหน่ายสินค้าที่ยี่ห้อนี้อยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือในการแบ่งเขตจำหน่ายสินค้า ฯลฯ หรือ (2) การกำหนดผู้ซื้อหรือผู้ขายที่ผู้ประกอบการแต่ละรายจะจำหน่ายหรือซื้อสินค้าหรือบริการได้ ตัวอย่างเช่น จากตัวอย่างข้างต้น การร่วมกันบังคับให้ลูกค้า (ผู้ค้าส่ง) ที่อยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ต้องซื้อสินค้ากับบริษัท ก เท่านั้น ไม่สามารถสั่งซื้อสินค้าจากบริษัท ข ได้ทั้งที่ราคาที่บริษัท ข จำหน่ายมีราคาถูกกว่าราคาที่บริษัท ก จำหน่ายไว้ก็ตาม

การกระทำร่วมกันที่ส่งผลกระทบต่อการแข่งขัน (Non-Hardcore Cartel)

นอกเหนือจากกระทำร่วมกันทั้ง 4 รูปแบบข้างต้นแล้ว ผู้ประกอบธุรกิจอาจเลี่ยงมาใช้วิธีการร่วมมือในรูปแบบอื่นแทน ซึ่งไม่ส่งผลกระทบต่อการแข่งขันอย่างร้ายแรง แต่อย่างไรก็ตาม การกระทำร่วมกันในลักษณะนี้ก็ถือว่ามีความผิดเช่นกัน แต่จะมีบทลงโทษ เป็นโทษทางปกครอง

มาตรา 55 ได้กำหนดลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบการไว้ว่า “ห้ามมิให้ผู้ประกอบธุรกิจใดร่วมกับผู้ประกอบการอื่น กระทำการใด ๆ อันเป็นการผูกขาด หรือลดการแข่งขัน หรือจำกัดการแข่งขันในตลาดใดตลาดหนึ่ง” ซึ่งหมายถึงกำหนดการกระทำ ร่วมกันที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อการแข่งขันทั่วไป ซึ่งจะมีทั้งการกระทำร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการที่เป็นคู่แข่งกันในตลาดเดียวกัน (เป็นการร่วมกันในแนวราบ) และกระทำร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการที่ไม่ใช่คู่แข่งกันในตลาดหนึ่งตลาดใด (เป็นการร่วมกันในแนวตั้ง) โดยมีรูปแบบดังต่อไปนี้

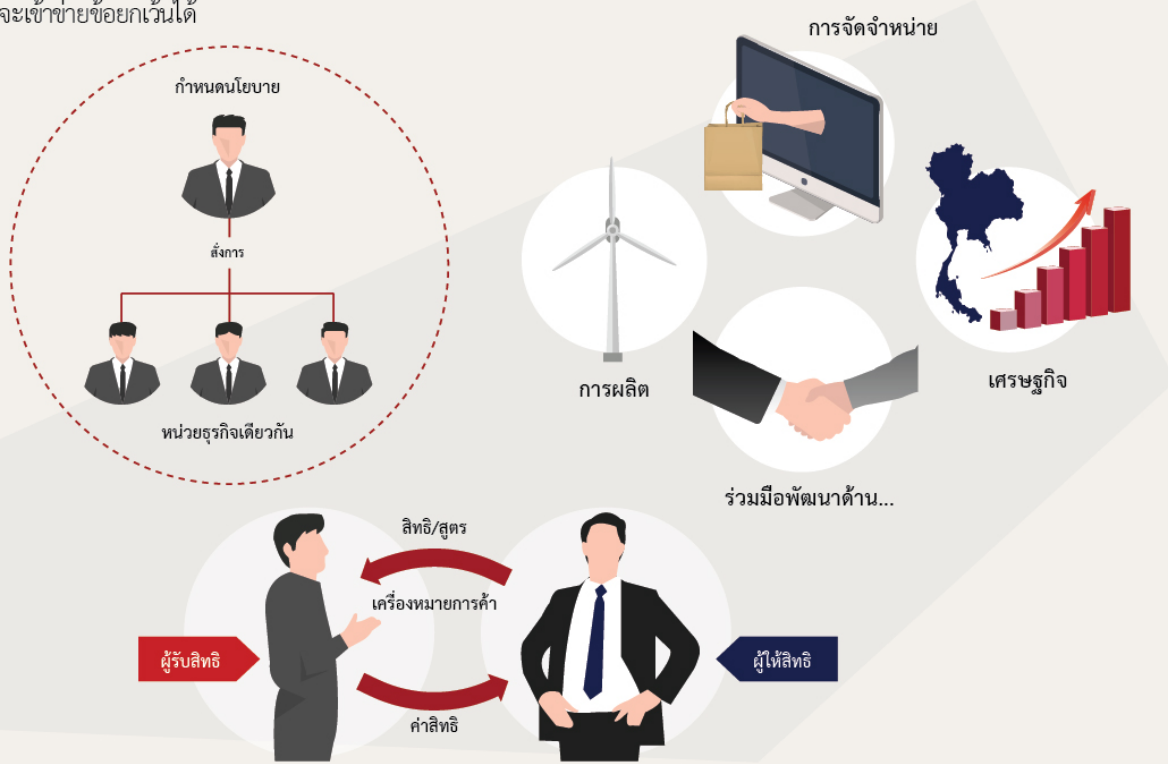
- 1) การร่วมกันกำหนดราคาหรือเงื่อนไขทางการค้า การร่วมกันจำกัดปริมาณของสินค้าหรือบริการ และการร่วมกันกำหนด แบ่งท้องที่หรือกำหนดผู้ซื้อหรือผู้ขาย ระหว่างผู้ประกอบการที่เป็นมิใช่คู่แข่งกันในตลาดเดียวกัน (เป็นการร่วมกันในแนวตั้ง)
- 2) การร่วมกันลดคุณภาพของสินค้าหรือบริการให้ต่ำกว่าที่เคยผลิตจำหน่ายหรือให้บริการ กรณีนี้อาจเป็นทั้งการกระทำร่วมกัน ระหว่างคู่แข่งกันในตลาดเดียวกันและมีคู่แข่งกันในตลาดเดียวกัน ตัวอย่างเช่น บริษัท ก และบริษัท ข เป็นผู้ผลิตรถยนต์ที่อยู่ในตลาด เดียวกันทำข้อตกลงร่วมกันใช้เชื้อเพลิงรุ่นเก่าที่มีประสิทธิภาพที่ด้อยกว่าในรุ่นที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมาประกอบในรถยนต์รุ่นใหม่ล่าสุด เพื่อลดต้นทุนการผลิตลง แต่ยังคงจำหน่ายในราคาเดิม
- 3) การร่วมกันแต่งตั้งหรือมอบหมายให้บุคคลใดแต่ผู้เดียวเป็นผู้จำหน่ายสินค้าหรือให้บริการอย่างเดียวกันหรือประเภทเดียวกัน
- 4) การร่วมกันกำหนดเงื่อนไขหรือวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการซื้อหรือการจำหน่ายสินค้าหรือการบริการเพื่อให้ปฏิบัติตามที่ตกลงกัน กรณีนี้อาจเป็นทั้งการกระทำร่วมกันระหว่างคู่แข่งกันในตลาดเดียวกันและมีคู่แข่งกันในตลาดเดียวกัน ตัวอย่างเช่น ผู้ผลิต และผู้จัดจำหน่ายกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับประเภทและรายการสินค้าที่ออกสู่ตลาดให้เหลือเพียงรุ่นเดียว ซึ่งจากเดิมมีหลายรุ่นที่ผู้ซื้อ สามารถเลือกได้
- 5) การทำความตกลงร่วมกันในลักษณะอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าประกาศกำหนด

ข้อยกเว้นมีอะไรบ้าง

กฎหมายได้กำหนดข้อยกเว้นการกระทำร่วมกันไว้ 4 ลักษณะ ได้แก่

- 1) การกระทำร่วมกันของผู้ประกอบธุรกิจที่มีความสัมพันธ์กันทางนโยบายหรืออำนาจสั่งการตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าประกาศกำหนด หรือเป็นหน่วยธุรกิจเดียวกัน (single economic entity)
- 2) การกระทำร่วมกันของผู้ประกอบธุรกิจในด้าน การพัฒนาการผลิต การจัดจำหน่ายสินค้า และการส่งเสริมให้เกิดความก้าวหน้าทางเทคนิคหรือเศรษฐกิจ
- 3) การกระทำร่วมกันของผู้ประกอบธุรกิจในรูปแบบธุรกิจที่มีสัญญาระหว่างผู้ประกอบธุรกิจในต่างระดับกัน โดยฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ให้สิทธิในสินค้าหรือบริการและอีกฝ่ายเป็นผู้รับสิทธิ เช่น สัญญาในธุรกิจรูปแบบแฟรนไชส์ หรือรูปแบบตัวแทนจำหน่ายที่ได้รับอนุญาต
- 4) ลักษณะข้อตกลงหรือรูปแบบธุรกิจตามที่กำหนดในกฎกระทรวงตามคำแนะนำของคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า สำหรับข้อยกเว้นในข้อ 2) และ 3) จะต้องไม่เป็นการสร้างข้อจำกัดที่เกินกว่าความจำเป็นในการบรรลุประโยชน์ หรืออาจกล่าวได้ว่าประโยชน์ที่ได้รับจากข้อยกเว้นจะต้องสมเหตุสมผลเมื่อเทียบกับผลกระทบในทางลบที่เป็นข้อจำกัดในการแข่งขันในตลาด และต้องไม่ก่อให้เกิดอำนาจผูกขาด หรือจำกัดการแข่งขันในตลาดนั้นอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่องแนวทางปฏิบัติในการพิจารณาการกระทำร่วมกันของผู้ประกอบธุรกิจอันเป็นการผูกขาด หรือลดการแข่งขัน หรือจำกัดการแข่งขันในตลาด พ.ศ. 2561 กำหนดว่าผู้ประกอบธุรกิจที่กระทำการร่วมกันต้องมีส่วนแบ่งตลาดรวมกันน้อยกว่า 10% ถึงจะเข้าข่ายข้อยกเว้นได้

หากฝ่าฝืนจะมีความผิดอะไรบ้าง?

บทลงโทษกรณีฝ่าฝืนการกระทำร่วมกันจะมี 2 ลักษณะ ดังต่อไปนี้

โทษอาญา

การกระทำร่วมกันที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อการแข่งขันอย่างร้ายแรง (มาตรา 54) จะต้องรับโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 10% ของรายได้ในปีที่กระทำความผิด หรือทั้งจำทั้งปรับ ทั้งนี้ ในกรณีที่เป็นการผิดในปีแรกของการประกอบธุรกิจ ต้องจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 1 ล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 72)

นอกจากนี้ กรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล มาตรา 77 ได้กำหนดโทษว่า ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่สั่งการหรือกระทำการและละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย

โทษทางปกครอง

โทษทางปกครองเป็นการลงโทษสำหรับการกระทำความผิดที่ไม่รุนแรงเมื่อเปรียบเทียบกับโทษอาญา โดยการกระทำร่วมกันที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อการแข่งขัน (มาตรา 55) จะต้องชำระค่าปรับทางปกครองในอัตราไม่เกิน 10% ของรายได้ในปีที่กระทำความผิด ทั้งนี้ ในกรณีที่เป็นการผิดในปีแรกของการประกอบธุรกิจ ให้ชำระค่าปรับทางปกครองในอัตราไม่เกิน 1 ล้านบาท (มาตรา 82)

นอกจากนี้ กรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล มาตรา 84 ได้กำหนดโทษว่า ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่สั่งการหรือกระทำการและละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย

บทสรุป

การกระทำร่วมกันที่กฎหมายห้ามนั้นมีหลายประเภท และแต่ละประเภทก็มีระดับความรุนแรงที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งจะส่งผลต่อมาตรการลงโทษที่หนักเบาแตกต่างกันไปตามที่กฎหมายกำหนด ดังนั้น ผู้ประกอบธุรกิจจึงจำเป็นต้องมีความเข้าใจถึงขอบเขตของความร่วมมือในการประกอบธุรกิจของตนว่า การกระทำในลักษณะใดบ้างที่เข้าข่ายผิดกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การกระทำร่วมกันในลักษณะที่ต้องห้ามเด็ดขาดตามมาตรา 54 จะมีความผิดขั้นรุนแรงที่สุด เนื่องจากส่งผลกระทบต่อการแข่งขันในตลาดและที่สำคัญที่สุด ผู้ประกอบธุรกิจต้องตระหนักและปรับเปลี่ยนแนวคิดในการประกอบธุรกิจในกรณีที่ต้องการทำข้อตกลงหรือร่วมมือกับผู้ประกอบธุรกิจรายอื่น เช่น การร่วมกันกำหนดราคา (การฮั้วราคา) การร่วมกันกำหนดปริมาณ (การฮั้วปริมาณ) หรือการกระทำร่วมกันในรูปแบบอื่นที่อาจสร้างความเสียหายต่อการแข่งขันในตลาด ซึ่งอาจฝ่าฝืนพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 ได้

เอกสารเผยแพร่ข้อมูลความรู้
เกี่ยวกับ พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560
จำนวน 8 บทความ

1. องค์กรกำกับดูแลการแข่งขันทางการค้า

2. การวิเคราะห์ขอบเขตตลาดและส่วนแบ่งตลาด

3. ผู้มีอำนาจเหนือตลาดและปัจจัยสภาพการแข่งขัน

4. การใช้อำนาจเหนือตลาดอย่างไม่เป็นธรรม

5. การรวมธุรกิจ

6. การกระทำร่วมกันของผู้ประกอบธุรกิจ

7. การปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรม

8. กรณีศึกษาคำวินิจฉัย “คดีพิกทอง”

สำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า
OFFICE OF TRADE COMPETITION COMMISSION

ที่ปรึกษา : คณะอนุกรรมการด้านการส่งเสริมการแข่งขันทางการค้า

จัดทำโดย : ฝ่ายเผยแพร่ความรู้และส่งเสริมการมีส่วนร่วม

โทร 0 2199 5411 อีเมล advocacy@otcc.or.th

สำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า (สทค.)
Office of Trade Competition Commission (OTCC)

0 2199 5400

www.otcc.or.th | info@otcc.or.th

Website

Fanpage

Line Official

YouTube